

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

NEP
Batch – 2023-24

बी. ए. – (विशारद) योग

परीक्षा : डिसेंबर – २०२४

प्रथम वर्ष

सत्र – १

विषय:- निसर्गोपचार (BAYH-23-107)

दिनांक : ०४/१२/२०२४

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना : कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

प्रत्येक प्रश्नाला २० गुण

१. पाशात्य निसर्गोपचार चिकित्सा पद्धतीचा इतिहास थोडक्यात सांगा. कोणत्याही दोन पाशात्य शास्त्रज्ञांच्या कार्याचा आढावा घ्या. (20)
२. निसर्गोपचार म्हणजे काय ते सांगून निसर्गोपचाराचे स्वरूप स्पष्ट करा. (20)
३. भारतीय निसर्गोपचारशास्त्राचा इतिहास थोडक्यात सांगून कोणत्याही दोन भारतीय शास्त्रज्ञांचे थोडक्यात वर्णन करा. (20)
४. टिपा लिहा (20)
अ) निसर्गोपचाराच्या दृष्टिकोनातून महात्मा गांधी.
ब) डॉ. जयनारायण जयस्वाल
५. तीव्र रोग शत्रू नसून मित्र आहेत हे विधान स्पष्ट करा. (20)
६. जीर्ण रोगापासून मुक्तीसाठी विलंब का लागतो हे स्पष्ट करा. (20)
७. दहा मूलभूत सिद्धांत सांगून निसर्गोपचारात रोगनिदानाची आवश्यकता का नसते ते स्पष्ट करा. (20)
८. टिपा लिहा (20)
अ) वायुतत्व चिकित्सा
ब) माती चिकित्सा

Translation in English
Sub: Naturopathy (BAYH-23-107)

Instructions: Answer any Five questions.
Each question carries 20 marks.

1. Briefly describe the history of Western Naturopathy. Review the work of any two Western scientists. (20)
 2. Explain the nature of Naturopathy by explaining what Naturopathy is. (20)
 3. Briefly describe the history of Indian Naturopathy and briefly describe any two Indian scientists. (20)
 4. Write short notes (20)
 - a) Mahatma Gandhi from the point of view of Naturopathy.
 - b) Dr. Jaynarayan Jaiswal
 5. Explain the statement 'Acute diseases are not enemies but friends.' (20)
 6. Explain why there is a delay in getting rid of chronic diseases. (20)
 7. Explain why there is no need for diagnosis in Naturopathy by explaining ten basic principles. (20)
 8. Write short notes (20) (20)
 - a) Vayutatva Chikitsa (Air element treatment)
 - b) Mati Chikitsa (Soil treatment)
-